

Matsurit ovat eri puolilla Japania kylissä ja kaupungeissa vuosittain järjestettäviä juhlia, joita vietetään alueen suojelusjumalan kunniaksi. Alun perin matsureita on vietetty, jotta saataisiin runsas sato. Juhlan aikaan korostetaan yhteydenpitoa kylän tai kaupungin suojelusjumalaan sekä toisaalta oman alueen asukkaisiin. Papin tehtävä on juhlissa keskeinen, mutta myös tavalliset kyläläiset ottavat osaa järjestelyihin. Juhlaan kuuluu kulkue, jossa nuoret miehet ja naiset kantavat pientä šintolaispyhäkköä eli mikoshia. Juhlakulkueessa saattaa olla kantajien lisäksi munkkeja, samuraita, pappeja ja soittajia. Mikoshia saatetaan esimerkiksi heiluttaa alueen jokaisen talon edessä, jotta kami pitäisi huolen alueen kaikista asukkaista.

Yksi tunnetuimmista ja vanhimmista matsureista on Kiotossa järjestettävä aio-matsuri eli samettihaapapuun juhla. Sitä

on vietetty jo 500-luvulta lähtien. Touko-kuussa pidettävän aio-matsurin taustalla on kiitollisuus siitä, että jumalat pelastivat alueen asukkaat vaaralliselta tulvalta. Aio-matsurissa Kiotossa järjestetään kulkue, jossa 600 Heian-kauden vaatteisiin pukeutunutta ihmistä kulkee Kioton palatsilta kahdelle eri pyhäkölle. Kulkueen kärjessä on härän vetämä pienoispyhäkkö, jonka perässä kulkueen osallistujat kävelevät kantaen samettihaapapuun lehtiä.

Tenjin-matsuri on yksi Japanin suurimmista juhlista. Siihen kuuluu monenlaisia erilaisia tapahtumia, kuten mikoshi-kulkue, ilotulituksia, musiikkiesityksiä ja suuri laivakulkue, jossa 80 laivaa purjehtii Dojimagawa-jokea pitkin Osakassa. Tarinan mukaan juhla on saanut alkunsa siitä, että vuoden kuumimpana aikana ihmiset menivät helteen ja sairauksien piinatessa Temmagun-pyhäkköön pyytämään helpotusta.

Muita juhlia

Uusivuosi

Uusivuosi eli Shōgatsu on etenkin šintolaisille tärkeä juhla, mutta sitä voidaan viettää myös buddhalaisittain. Šintolaisuudessa keskeisiä asioita ovat tulevan vuoden tervehtiminen ja sukulais- ja ystävyys-suhteiden ylläpitäminen. Uudenvuoden aamuna mahdollisimman moni pyrkii meren rannalle kumartamaan nousevaa aurinkoa ja siinä asuvaa Amaterasu-jumalatarta ja tervehtimään vuoden ensimmäistä aurinkoa. Buddhalaisuudelle keskeistä uutenavuotena on kuolleiden omaisten kunnioittaminen. Silloin japanilaisissa kodeissa laitetaan ovelle mänty- ja olkikoristeita.

Juhlaruokiin kuuluvat riisipallot ja kakku. Ilotulitteet ovat myös osa uudenvuoden juhlintaa: Aiemmin niitä käytettiin karkottamaan ja pelottelemaan henkiä. Toisaalta tuli on myös elementti, jolla kamit kutsutaan paikalle.

Uusi vuosi on monivaiheinen juhla. Juhlinta aloitetaan yleensä kodeissa, minkä jälkeen siirrytään pyhäkköön. Vuoden ensimmäinen käynti temppelissä (hatsumoode) on tärkeä seremonia. Uudenvuoden aikana jopa 85 miljoonaa ihmistä käy pyhäkössä varmistamassa siunauksen tulevalle vuodelle. Temppelikäynti on tärkeä yhteisöllinen tapahtuma.

Hina-matsuri

Alle 13-vuotiaille tytöille järjestettävä Hina-matsuri on nukkejen ja tyttöjen juhla. Myös pojat voivat osallistua siihen. Uskonnollista alkuperää oleva juhla on nykyään hyvin maallistunut: sen keskiössä ovat nuket, erilaiset leikit

ja riisikakut. Keisariperhettä muistuttavia nukkeja laitetaan esille niitä varten tarkoitettuun erityiseen hyllyyn. Aiemmin nukkeja heitettiin myös veteen ja niiden uskottiin vievän ihmisten pahat teot mukanaan.

Higan

Esivanhempien muistopäivää, Higania, juhlitaan kaksi kertaa vuodessa, maaliskuussa ja syyskuussa. Tällöin kodeissa, temppelissä ja haudoilla muistellaan kuolleita esivanhempia. Kodeissa parhaalle paikalle, tokonoma-syvennykseen, asetetaan esivanhempien muistolaatat. Niiden edessä rukoillaan ja uhrataan ruo-

kaa. Temppelissä järjestetään muistojuhla, johon ottavat osaa erityisesti naiset. Juhlaan on aiemmin liittynyt ruokasäädöksiä: esimerkiksi tiettyjen lihojen ja kalojen syöminen oli esivanhempien muistamisen aikana kiellettyä. Nykyään näitä sääntöjä noudattavat vain harvat.

(Lähteet: Ilmari Vesterinen: Shintolaisuus, Japanin kansallisuskonto.

Gaudeamus, Helsinki 2012; Illustrated Festivals of Japan. JTB Publishing Inc., Tokio 1991.)

Kysymykset:

- a) Millaisia juhlia ovat matsurit?
- b) Mitä asioita japanilaiset juhlivat vuotuisissa juhlissaan?
- c) Millaisia uskonnollisia elementtejä juhlien viettoon liittyy?
- d) Miten uuttavuotta juhlitaan Japanissa?